

Viastr, -lestov

3*15

DALIBOR DĚDEK
KRIŠTOF KINTERA
DAWSON CITY
ŠTĚPÁN RAK

1

Nejslavnější agent pojištěn u nás!

Jediné cestovní pojištění bez limitů

S vámi od A do Z

Allianz

Věděli jste, že Allianz pojišťuje rizika spojená s natáčením již od dob němého filmu? V současné době pojišťujeme více než 80 % všech amerických filmů a James Bond patří k našim nejvěrnějším klientům.

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Čest slovu podnikatel dělá majitel společnosti Jablotron Dalibor Dědek. Začínal doslova od píky, zadlužil sebe i svoji rodinu, aby nakonec vybudoval velkou firmu, která je úspěšná v Česku i v zahraničí. Zpočátku mu dvakrát hrozil krach, ale i díky šťastným shodám okolností, v podstatě díky náhodám (ale náhoda, jak se říká, přeje připraveným) problémy zvládl. Dalibora Dědka šlechtí i jeho pozitivní přístup k charitě, přispívá i na opravy památek, což není právě obvyklé. Kytarový virtuos Štěpán Rak se léta prosazoval doma i v cizině, se svým nástrojem objel skoro celý svět a vytvořil díla, která by měla odolat neúprosnému zubu času. Reportáž z Krakova je pozváním do tohoto nepříliš vzdáleného města, kde se léta setkávala polská a židovská kultura, kde za války zachránil více než tisícovku židů Němec Oskar Schindler. Do Krakova lákají nejen historické památky, jako je hrad Wawel nebo půvabné Staré Město, ale i čtvrť Kaziměř s mnoha malými restauracemi, kavárnami i hudebními kluby, v nichž to žije dlouho do noci. Baku, město absolutních protikladů, navštívila naše fotoreportérka Markéta Navrátilová.

Držte se!

vlastní cestou 3¹⁵

červenec – srpen – září

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard
Zdeněk Mikulášek
Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
jazyková poradkyně
Věra Bláhová
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Magazín Vlastní cestou vychází čtvrtletně. Chcete-li jej dostávat do poštovní schránky, navštivte www.bernard.cz (hlavní menu > Magazín Vlastní cestou). Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz

Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

foto na obálce > **Markéta Navrátilová**

obsah

04 – Své dítě neprodáte
rozhovor s podnikatelem Daliborem Dědkem	26 – Kdyby není
rozhovor s kytarovým virtuosem Štěpánem Rakem
10 – Novinky
informace z pivovaru	31 – Strejda a děda
fejeton Bedřicha Solanského
12 – Hledání domova
povídka Josefa Moníka	32 – Dawson City – Léto
komiks
16 – Public Jukebox
lahůdka ze světa umění	34 – Katolický a židovský Krakov
reportáž
20 – Země paradoxů, hry paradoxů
fotoreportáž	38 – Jindřichův Hradec
Vysočina a okolí

www.bernard.cz

Své dítě neprodáte

říká majitel holdingu Jablotron
Dalibor Dědek

Pro mě je zajímavá nejjednodušší cesta z bodu A do bodu B, a ne přes body X, Y, protože to je potřeba kvůli dohodě v nějaké koalici.

Dneska si mnoho lidí myslí, že vydělat velké peníze a mít opravdu velkou firmu nejde poctivě, že v tom bývá nějaký podraz, co byste jim řekli?

Myslím, že takové lidi nepřesvědčíte, že je to jinak. Čím víc jim budete říkat, že my jsme si to opravdu museli odříct od toho, že jsme začínali na půdě rodinného domku ve čtyřech lidech, řešili situace, kdy jsme neměli na výplaty, dvakrát málem zkrachovali, tím víc si někteří lidé budou myslet, že to není pravda. Popravdě řečeno – zase tak moc se jim nedivím, protože těch, kteří něco rozkradli, vytunelovali, byla po revoluci spousta. Zároveň si ale myslím, že po dvaceti letech se to už vyčistilo. Ti, kteří k něčemu jen tak přišli, velmi rychle skončili.

Co na tom začátku v roce 1990 bylo pro vás nejtěžší?

Tehdy to pro nás bylo snadné, protože jsme byli mladí, nadšení a měli jsme vizi, že budeme dělat řídicí systémy pro testování spalovacích motorů, což byla dovednost,

kteřou jsme načerpali ve státním podniku, kde ale nic nešlo dokončit. Prakticky hned se nám podařilo najít velkého zákazníka, který nám dal objednávku za milion. Takže jsme objeli známé, příbuzné, moji rodiče a tchyně dali do zástavy za úvěr baráky a nakoupili jsme počítače a vybavení a začali v pronajatých prostorách stavět palivoměry. Jenže firma zkrachovala a nám zbyl jen cár papíru a dluhy.

Jak jste se z toho dostali?

Hned po revoluci se do republiky začala dovážet elektrotechnika – televize, videorekordéry, jenže když je lidi přivezli, zjistili, že u nás nefungují. Že nejde zvuk a barva. Tenhle problém jsem řešil už dřív, kdy jsem si z Německa dovezl přehrávač a udělal si konvertor, protože v té době na trhu nic takového nebylo. Tak jsme si řekli, že by se to dalo vyrábět a prodávat. Nakoupili jsme materiál a rozjeli výrobu konvertorů, které jsme prodávali televizním opravnám. To nebylo tak, že si pan Novák dovezl televizi.

Existovaly firmy, které přivezly vlak plný televizorů, aby pak zjistily, že u nás nejdou. To nám zachránilo kůži.

Vy jste začínali čtyři, to ale není zrovna ideální sestava pro velkou firmu...

Máte naprostou pravdu. Dokud firma byla malá, nebyl to velký problém, navíc jsme se dokázali navzájem zastoupit. Problémy se objevily, jakmile začala firma růst. Ukázalo se, že je daleko lepší rychle rozhodnout než o tom dlouho debatovat. Nakonec jsme se s kolegy dohodli, že já si vezmu na starost řízení firmy a oni mně svůj podíl prodají. A co mě na tom těší, že až na jednoho kolegu, co vloni zemřel, všichni zůstali. Jeden z nich je dnes podílníkem ve firmě, která patří do holdingu. Zavedl jsem opční program – lidé, kteří mají odvahu postavit se do čela některé z našich firem, pokud dosáhnou předem stanovených kritérií, dostanou ve firmě podíl.

Proč jste si vybrali zrovna alarmy?

Původně jsme si je nevybrali. Byl to takový signál z nebe. Nejprve proběhla malá privatizace, kdy lidi vybrali úspory, zastavili své domy a koupili si restauraci nebo obchod. Když státní samoobsluhu někdo vykradl, vedoucímu to v podstatě bylo jedno. Ale když prodejnu vlastnil, nechtěl, aby mu ji někdo vykradl. A v té době prezident Havel vyhlásil totální amnestii. Malá privatizace následovaná obrovskou amnestií, to by snad i osel pochopil, že prodej alarmů a jejich instalace by mohly mít velkou perspektivu. To byl pro nás zásadní moment.

Od kdy začal být Jablotron velkou stabilizovanou firmou?

Já bych to rozdělil na dvě hladiny. Od kdy firma začala stabilně růst a kdy se stala velkou. Stabilizace nastala relativně brzy. Tím, že jsme se pustili do vývoje vlastních produktů, byl pro nás zlomovým momentem rozpad federace. Naše produkty jsme prodávali v Československu a to se rozpadlo a my si uvědomili, že domácí trh je pro nás malý. Tak jsme se vypravili na výstavu do Hannoveru, kde se na nás chodili koukat jak na exoty, ptali se nás, jestli tady známe kafe a podobně, a že máme nějaké produkty, jim bylo fuk. To mě hrozně mrzelo, protože účast stála opravdu hodně peněz a výsledek – nula.

Předpokládám, že jste se tím nenechali odradit...

Tenkrát se hodně mluvilo o asijských tygrech a já si říkal, jak je možné, že takový Tchaj-wan před deseti lety nikdo neznal a teď se všude prodává jejich elektronika. Tak jsem jel na výstavu na Tchaj-wan, tentokrát jen jako návštěvník. Zatímco v Hannoveru se na nás chodily dívat rodiny s dětmi, tam byli obchodníci, kteří hledali své dodavatele. Kromě několika renomovaných firem tam vystavovali i různí „garážisté“, kteří ale měli marketingové partnery na trhu, to ještě nebyl internet, a ty krásné časopisy z Tchaj-wanu se objevovaly na správných místech, kde se dělala rozhodnutí co a kde kupovat. A mně svitlo, že máme dobré produkty a ohromnou přednost v tom, že je umíme vyvíjet, jenom je prodáváme z podezřelé země, kterou si zákazníci pletou s válkou zmítanou Jugoslávií. A tak jsme založili dceřinou společnost na Tchaj-wanu, což šlo lehce, a své produkty nabízeli přes ni. Od té chvíle jsme šli stabilně nahoru. Teď už tu kancelář nemáme, po vstupu do Evropské unie začali západní partneři brát naši republiku jinak.

Jak vás napadlo začít vyrábět velké mobily pro seniory?

My jsme je nevyvíjeli úmyslně účelu. Souviselo to s implementováním mobilní komunikace do zabezpečovacích systémů. Velký stolní mobil byl vlastně vedlejší produkt našeho vývoje. Když jsme jeli na výstavu do Hongkongu, vzali jsme pár prototypů s sebou. Ukazovali jsme ho jako největší mobil na světě, který je výhodný pro seniory, protože má větší tlačítka i displej. Někteří lidé říkali, že jsme se zbláznili, jiným se to líbilo. A pak tam přišel nenápadný pán, kterého jsme v první chvíli považovali za sběratele propisovaček. Rozprávěl s námi a zdržoval nás. Kromě jiného jsme mu ukázali ten mobil a on řekl – já jsem z CNN, my teď připravujeme seriál o největších věcech na světě, mohl bych zítra přijít a natočit reportáž o vašem mobilu? Moc jsme tomu nevěřili, ale on druhý den přišel s celým štábem a natočili takovou legrační scénku s telefonem. Vysílali to za pár týdnů a my jsme během dvou týdnů získali objednávku na dvě stě tisíc kusů.

Co říkáte trendu, že dneska mají mobily a další elektronické přístroje spoustu funkcí, které většina lidí nevyužívá, a někdy je dokonce spíš obtěžují?

Já tomu říkám digitální rokoko. Děláme dotykové displeje, různá menu a stahujeme aplikace a všichni výrobci se předhánějí

červen 2015

v tom, přidat co nejvíc všelijakých kudrlinek. Zákazník si říká, že když jdou dva produkty za stejnou cenu, ale jeden má víc funkcí, tak si ho koupím, protože má pocit, že si ohromně polepší. Jenže pak ty funkce většínou stejně nevyužívá a některé mu dokonce překáží. Ono je to stejné jako se švýcarským nožem – vezmu si ho na čundr, protože má i otvůrku a nůžky, ale nebudu s ním krájet doma chleba. Podle mého názoru je to módní výstřelek. My se snažíme dělat věci co nejjednodušší, třeba u alarmu jdeme až na samou dřevěnou část, co člověk potřebuje. Prostě červené a zelené tlačítka a přiložení čipu. Složitost musí zůstat skrytá uvnitř.

Poměrně hodně českých podnikatelů vybudovalo silné firmy a pak je prodalo zpravidla zahraničním zájemcům, proč vy ne? Nikdy vás to nenapadlo?

Snad ani ne, protože jsme se vždycky dí-

vali na firmu jako na své dítě a dítě přece neprodáte. Před lety jsme přišli s průlomovou myšlenkou, kdy jsme do pohybového detektoru zabudovali kameru, a pokud v zajištěném objektu dojde k nějakému pohybu, systém odešle fotografie, takže vidíte, jestli třeba jen nespadl palmový list, nebo je tam opravdu zloděj. A pak jsme asi rok čelili zájmu velkých korporací koupit si tenhle nápad i se „zbytkem“ naší firmy. Moc k prodeji nechybělo, ale naštěstí jsme si uvědomili, že je lepší dál budovat firmu než si klást otázky, co s těmi penězi budeme dělat.

Jednotlivé firmy mají své ředitele, co vlastně děláte vy?

Já už žádnou z firem přímo neřídím. Každý, kdo začal s podnikáním, měl asi někdy pocit, že to nikdo nedokáže udělat líp než on. Ale od určité velikosti firmy, dejme tomu od sto padesáti lidí, to přestává platit, pro-

DALIBOR DĚDEK
*1957

Vyučil se elektrikářem, pak si dodělal průmyslovku a na ČVUT vystudoval elektrotechnickou fakultu. Pracoval v jabloneckém Liazu, kde zakládal vývoj aplikované elektrotechniky, a v roce 1990 založil se třemi společníky firmu Jablotron. Nyní je majitelem a ředitelem stejnojmenného holdingu s několikamiliardovým obratem.

stě se to nedá stihnout a takový šéf se stává brzdou, která firmu limituje. Byl to pro mě bolestný proces, ale podařilo se mi ji rozstřílet na jednotlivé smysluplné celky, protože máme hodně produktů i činností. Vlastně jsem pro jednotlivé šéfy firem sdružených v holdingu jakýmsi zpovědníkem, který je vyslechne, řekne svůj názor, ale do řízení jim příliš nemluví. A hledám lidi, kteří jsou schopni nést tu štafetu dál. A protože je hodně důležité, aby člověk dělal na svém, motivuju je právě opčním programem, kdy se stávají podílníky té které konkrétní firmy.

Jablotron je pověstný charitativní činností, co všechno podporujete?

Je toho hrozně moc. Zlom přišel v roce 1994, kdy jsem byl vyhlášený podnikatelem roku. Tohle ocenění mělo jediný měřitelný výstup – dostali jsme asi sto padesát kilogramů dopisů s žádostmi o sponzorování možného i nemožného.

U takového množství se člověk asi snaží vytvořit nějaký systém, co podpořit a co ne.

Přesně tak, rozhodovali jsme se, co budou naše priority. Zdravotnictví, školství, věda, kultura a případně nějaké věci tady v regionu. Vyhýbáme se individuálním sportům, ale podporujeme sportovní aktivity pro děti.

Na vašich stránkách mě zaujalo, že podporujete i obnovu památek. Co jste v téhle oblasti udělali?

Do určité doby si člověk říká, máme tady politiky, kteří by se o to či ono měli posta-

rat. Pak si ale uvědomíte, že to v podstatě nemůže fungovat, protože ve firmě vidíte, jak dlouho trvá, než se vytvoří kvalitní tým schopných lidí, kteří dokážou jít dopředu. Ale v politice jsou lidé, kteří jsou vybraní jen na základě dojmů a pocitů ve volbách, jak z nich vytvořit dobře pracující tým? Sejdou se tu i lidé, kteří mají úplně jiné pohnutky než služba veřejnosti. Uvědomili jsme si, že pokud chceme žít v lepším světě, musíme pro to udělat něco sami. Pojďme si dělat drobné radosti tím, že sami něco zlepšíme. A když mluvíte o památkách, naší největší investicí byla rekonstrukce poutního kostela v Hejnicích. Chodili jsme s kolegou na běžky do Jizerek a z vyhlídky jsme ten chátrající kostel viděli. Vždycky jsme nadávali, že naši předkové tak krásnou stavbu postavili a my ji snad necháme spadnout. Když jsme tam byli asi podesáté, řekli jsme si, na co čekáme, až přijde nějaký spasitel? Nám se docela daří, tak bychom něco mohli udělat my. Já nejsem věřící, ale byl to pro mě ohromně silný zážitek.

Co vám ještě udělalo velkou radost?

Ubytovna pro bezdomovce v Praze. V České republice hlídáme asi třicet pět tisíc objektů a v zimě je enormní počet vloupání od bezdomovců. Oni ani nejdou krást, jen se potřebují někde schovat. Když přijede zásahovka a bezdomovce vytáhne, venku je pět stupňů pod nulou a sněží a vy je nemáte kam dát. Takže vám nezbyde než je nechat na ulici a oni se zase někde vloupají. Vlastně řešíme následek a ne příčinu. Tak jsem

zavolał do Prahy na magistrát, co by se s tím dalo dělat. Oni mi řekli, že mají vymyšlenou nafukovací halu, tak jsme ji během několika dní koupili, předali ji magistrátu, ten nám poděkoval a nastaly tahanice, v které části Prahy ji postavit. Nikdo ji kvůli preferencím ve volbách nechtěl. Další rok jsme sami sehnali pozemek, jenže začínalo mrznout a úřad nám to nechtěl povolit provozovat. To už mě strašně dopálilo, a tak jsem si řekl, že najdeme neprosperující hotel nebo ubytovnu, kde nám nikdo nemůže zakázat ty lidi ubytovat. Podařilo se nám takové místo najít, opravili jsme ho a ve spolupráci s Nadějí a Armádou spásy otevřeli. Byl jsem se tam podívat, dovnitř přicházeli lidé, kteří nemluví, byli jako duchové. Pak přišli do pokojů, umyli se a převlékli do čistého oblečení a z těch duchů najednou byli lidi, kteří se s námi bavili. První rok to probíhalo bez jakýchkoliv problémů, druhý jsme to ještě financovali sami a třetí rok se vyměnili lidi na magistrátu a začali ubytovnu spolufinancovat. To bylo obrovské zadostiučinění, že jsme dokázali zlomit lidskou sobeckost.

Jak vás tak poslouchám, asi byste do politiky nešel.

Ne. Já jsem člověk, kterému chybí trpělivost, mám v sobě nepokoj a nejsem ochotný dělat kompromisy. Pro mě je zajímavá nejjednodušší cesta z bodu A do bodu B, a ne přes body XY, protože to je potřeba kvůli dohodě v nějaké koalici. Taky nejsem dobrý diplomat a je to i o tom, o čem jsem už mluvil – v politice se těžko vytváří fungující tým. ■

MINIPIVOVARY

Kompletní řešení pro minipivovary, malé a střední pivovary

Připravíme Vám na míru šité řešení s důrazem na efektivitu a maximální kvalitu výroby piva. Filozofie našeho prodeje je založena na oboustranně výhodné spolupráci a dlouhodobém partnerství. Naše stroje a zařízení naleznete na třech kontinentech. Disponujeme vlastní konstrukční kanceláři, která vyvinula celkem 78 typů strojů pro potravinářský průmysl a pivovarnictví. Stabilní tým 45 zaměstnanců výroby zajišťuje vlastní výrobu, uvedení do provozu i zaškolení personálu na místě. Jsme připraveni zajistit kompletní servis pro Váš pivovar či minipivovar.

Kontakt:

tel. 518 376 100, e-mail: anticoro@anticoro-babik.cz
www.anticoro-babik.cz

anticoro Bábík

Druhou nejobdivovanější firmou České republiky se v anketě Czech Top 100 v kategorii potravinářského a tabákového průmyslu stal Rodinný pivovar Bernard. Žebříček 100 obdivovaných firem ČR se sestavuje na základě hlasování manažerů významných společností, ekonomických a finančních analytiků a zástupců oborových sdružení a svazů a profesních asociací. Současně se stal Bernard nejobdivovanější firmou Kraje Vysočina, a to již po čtrnácté v řadě.

Magazín Vlastní cestou obsadil 2. místo v kategorii Klasická firemní média při jubilejním desátém ročníku tradiční oborové soutěže Česká cena za Public Relations pořádané Asociací Public Relations Agentur České republiky.

43.370 bernardů, přesně tolik vypili návštěvníci 21. ročníku Bernard festu 2015.

Magazín Vlastní cestou vychází již desátým rokem. Nejaktuálnějším úspěchem jsou dvě první místa v soutěži Zlatý středník. Ta hodnotí nejlepší firemní publikace, kde magazín zvítězil v kategorii B2C a Retail a FMCG časopisů.

Na degustační soutěži Pivo České republiky 2015 konané v Českých Budějovicích vybojoval v kategorii jedenáctek Rodinný pivovar Bernard 2. místo, konkrétně to byla Třebíčská jedenáctka.

Bernard uspěl na mezinárodní soutěži Australian International Beer Awards, když jeho tři piva získala bronzové medaile. Jsou to Bernard Sváteční ležák s přísadou jemných kvasnic Bernard, Bernard Bezlepkový ležák a novinka Bernard Bohemian Ale.

Marketérem roku 2014 se stal Tomáš Lipták, marketingový ředitel Rodinného pivovaru Bernard. Cenu Malého delfína získal za trvalý přínos v kreativní a integrované produktové a komunikační politice.

ženě. Jako že se mu udělalo špatně v autě. Jako že ji mám přesvědčit. Sanitka by ho nevzala, je vám to jasný?”

Bylo jí to jasný. Sáhla do kapsy v županu a podala mu dvě složené pětistovky. Taxikář zamumlal něco, jako že takové rito je mimo taxametr a žádné peníze dost velké, nicméně zabouchl dveře auta.

„Pojďte k nám,“ navrhla matka. „Pojďte k nám, slečno, dáte si kafe. A vy si můžete zatelefonovat od nás,“ řekla taxikářovi.

V kuchyni byly na stole obalené porce kapra. Matka je přendala na sporák, sáhla za sklo v kredenci a nabídla Luise rum do pečiva. Otec se mlsně díval. Dostal i on. Luisa polkla, přestala se chvět. Otec jí znovu připálil. Zazvonil taxikář. Matka ho zavedla do koupelny, aby si umyl ruce. Kafe nechtěl. Zavolal z předsíně ženě zpěváka, řekl jí, že se manželovi udělalo nevolno, a zeptal se, kam ho má dovézt. Nahlédl do kuchyně. „Dovedete si představit to vysvětlování, až jí ho dovezu? A potom s doktorama?“ prohodil k Luise. „Ještě se ozvu.“ A odešel.

Matka nás nechala sedět v kuchyni. Vařila kafe a rozpálila pekáč na plotně. „Máš ten margarín?“ zeptala se otce tónem, jakým ho oslovovala před cizími lidmi. Otec přinesl ztužený pokrmový tuk a nějaké drobné položil na kuchyňský stůl. Nevypadal, že by toho moc vypil.

„Slíbila jsem matce, že přijdu na večeři,“ řekla Luisa. „Vlastně jsem tam už měla být, ale Milan, tedy... on ke mně chodívá, volal, že zaskočí, manželce řekl, že jde koupit veku... chtěl si ještě před večeří... on se ani nesvlíkne, jenom se rozepne... nebyl tak starej, třiapadesát, sportovec...“

Matka kývala chápavě hlavou, ale v očích měla nevěřící zděšení. Podívala se po nás. Martin usínal na židli. „Dýchavičný vůl zná hospodáře svého a osel jesle svého pána,“ prohodila spíš pro sebe. Zdálo se, že ten den pořád někoho cituje. Možná Ježíška. Ale to bylo nemluvně. Později jsem zaslechl, jak matka říká otci, že se Luisa vůbec nezhinýruje, že holt zdědila ty echtovní geny.

Klupal se ve mně pocit, že Štědrý večer nemůže dopadnout jinak než dobře, že pod stromečkem najdu vytoužený katalog známek Michel. Matka nás nechala sedět v kuchyni, protože v našem pokoji byl stromeček s dárky, v ložnici nezatopeno a v rodičovském pokoji cukroví a zřejmě tudy přiletí Ježíšek. Napadlo ji, že by nám měla vysvětlit, co jsme vlastně viděli. Že se tomu pánovi na návštěvě udělalo špatně a slečna byla tak hodná a zavolala mu taxík. Že jsme ho ještě slyšeli chraptět. To

kdyby se někdo ptal. Ale jinak si to máme nechat pro sebe.

Máma s Luisou dosmažovaly kapry. Polévka už byla hotová. „Na podzim budu pokračovat na ekonomii, cestovní ruch,“ hlásila Luisa u sporáku. Pak se udeřila do čela. „Vždyť já tam nechala otevřeno,“ vzpomněla si a otřela si ruce do utěrky. „Doděláte si to už, ano? Skočím se oblíknout.“ Vyběhla na chodbu a zavřela za sebou dveře.

„Nedá se říct, že by truchlila,“ poznamenal otec a otevřel si pivo. „Po takovém šoku.“

„Zaplat pánbů. Ale ono jí to ještě dojde,“ zatvářila se matka prorocky. „Ačkoliv jestli bude jako její otec... A přitom to vůbec nemá zapotřebí, když on bere ministerský plat.“

„Třeba ji to baví,“ namítl otec. „Cha. Mě by toho bavilo.“

Luisa se vrátila za dvacet minut na podpatcích, ve střízlivém kostýmku švestkové barvy, s kabátem přes ruku. Přinesla matce parfém Dior a pro nás s Martinem dvě velké čokolády Milka, kterou jsme nikdy neviděli. Otci věnovala láhev whisky Jameson. Matka zrudla. Parfém z Tuzexu měl cenu měsíční mzdy ve vojenské nemocnici. Ale tady zjevně obdarovaná konala dobrý skutek vůči dárkyni.

„Mockrát děkuju,“ odkašlala si matka, „to nemuselo být.“

Otec poděkoval spikleneckým mrknutím.

V kuchyni hrál rozhlas po drátě a ten nám připomněl pracující, kteří dnes musí na noční směnu. Zmínil posádky třinácti lodí československé námořní flotily, které se nacházejí v Patagonii a ve Žlutém moři a místo kapra mají smažený řízek. Dneska je povolena i duchovní píseň – pastorální mše Missa Sacrum. Následuje Ruda Stolař, veselé historky pro pamětníky. A další písnička pro námořníky v Severním ledovém oceánu. Konvalinky na severním pólu, jak jinak! Mrtvý, o kterém to víme zatím jenom my, zpívá na Vánoce lodníkům i suchozemcům.

„Tak já už musím jít,“ vzdychla Luisa. „Ochutnám jen tady ten kousek, co se mi připálil.“ Podívala se na hodinky. „Co mám říct doma?“

„Bude tam pan otec?“

„Jo, přijde k večeři, ale na svátky si nepotrpí. Ten slaví leda den solidarity s Horní Voltou. Zato často.“

„Co byste říkala? Že jste pomáhala známému, kterému se udělalo špatně. On se ještě ozve ten taxikář. To buďte klidná.

Ale zvládl to. To se musí nechat. Tatínka pozdravujte.“

„To jako od vás?“

„Ano. Řekněte mu ta v tom kožichu s dítětem. A že se narodil Kristus Pán.“

„On bude vědět?“

„On bude vědět.“

Když Luisa odešla, obrátila se matka k otci běžným domácím tónem: „Kdes byl celé odpoledne?“

Později mi došlo – a nemohl jsem to pochopit –, že se toho večera, toho Štědrého večera, matka ani otec nijak nepokusili nás od té scény odstavit. Jako kdyby patřila ke sváteční večeři. Jako by to snad byl vánoční dárek!

Po Vánocích jsme se dověděli, že známý zpěvák opravdu zesnul v autě. Cestou ze zájezdového představení. Měl záchvat dušnosti. Matka poznamenala, že se soudruh Koráb určitě postaral, aby taxikář dostal novou volhu. Luisa odešla studovat do Karlových Varů, ale matka říkala, že tam žádná vysoká škola není. Leda vysoké taxi v hotelu Pupp.

Josef Moník (1952)

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy. Nyní se živí jako spisovatel, překladatel a tlumočník. Vydal například romány *Neser body* a *Schweik is easy*.

PUBLIC JUKEBOX

JUKEBOX JE AKUSTICKÁ SOCHA KRIŠTOFA KINTERY UMÍSTĚNÁ VE VEŘEJNÉM PROSTORU. ČLOVĚKU OCHOTNÉMU SI HRÁT NABÍZÍ STOVKU AKUSTICKÝCH STOP S NEJRŮZNĚJŠÍMI ZVUKY – OD ZVÍŘAT PŘES ZPOMALENÉ BAROKNÍ MELODIE AŽ K MLUVENÉMU SLOVU. SOCHA CESTUJE PO NEJRŮZNĚJŠÍCH MÍSTĚCH – BYLA K VIDĚNÍ NA HOLANDSKÉM OSTROVĚ, V BASILEJI, BRATISLAVĚ, ROTTERDAMU A ČEKAJÍ JI ANTVERPY A NORVICH.

BRATISLAVA

NEERPELT — BELGIE

KUNSTHAL ROTTERDAM — HOLANDSKO

KRIŠTOF KINTERA

KK (1973)
Vystudoval sochařinu na pražské Akademii výtvarných umění a Královskou akademii v Amsterdamu. Později učil na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, nyní je na volné noze.

MUV: MI:
www.profil-nabytek.cz

Move me je modulární nábytek založen na jednoduchých prověřených konstrukčních principech. Rafinovanost produktů z této rodiny - stolů, boxů, textilních paravánů a tabulí spočívá v jejich variabilitě a možnosti nekonečného dobrodružství při navrhování různých interiérů. Žádný prvek není náhodou, základní délka 352,5 mm je ukryta ve všech produktech, což dovoluje různé kombinace, vrstvení, skládání, seskupování, atd. Všechny produkty jsou vyrobeny v naší dílně s ohledem na šetrnost k životnímu prostředí. sídlo firmy: Hradská 280 · Humpolec · showroom: Vinohradská 130 · Praha · design: www.schwestern.cz

BAKU

Země paradoxů, hry paradoxů

ZEMĚ PARADOXŮ, HRY PARADOXŮ

Baku jsou zlatí medvídci od Gucciho v nablýskané výloze i celá čtvrť určená k demolici, kde to vypadá jako v Drážďanech po válce; v Baku se po promenádě procházejí mladé dívky v minisukních a opodál stařenky v šátku sbírají prádlo pověšené na šnůrách mezi domy.

Baku je jeden velký paradox, a tak nemohla existovat lepší destinace pro pionýrský sportovní projekt, který se zatím hledá a tancuje mezi protiklady. Evropské hry, první a snad ne poslední, hostil Ázerbájdžán od 12. do 28. června a skutečně to byla malá olympiáda, jak akci mnozí přezdívali. Krásné slavnostní zahájení a na něm jako překvapení Lady Gaga s legendárním Imagine, stadiony olympijských rozměrů i standardů a davy dobrovolníků.

Ale nezapomeňme, že se bavíme o zemi, která je pestrá jako málokterá jiná. Na celé planetě existuje celkem jedenáct klimatických zón a Ázerbájdžán jich má devět – od polopouště, v níž uvízlo kosmopolitní Baku, přes majestátní vrcholky Kavkazu po až po místa, kde se daří citrusům.

V tak variabilní zemi to jednoduše nemohly být fádní Evropské hry. Pořadatelsky se jich všechny země bály – že budou moc velké, moc drahé, organizačně příliš náročné. Ambiciózní stát ne – co mu schází kupříkladu v politické pluralitě, to dohání v realizování svých tužeb. Od příštího roku budou z širokých bulvárů Baku pravidelně křičet motory vozů formule 1. V roce 2020 sem přijedou nejlepší fotbalisté kontinentu na mistrovství Evropy; co na tom, že geograficky tato země patří spíš do Asie. Ázerbájdžán chce dokázat, že jeho cílem je Západ, nikoliv Východ.

Sportovně to byla událost oscilující od zcela špičkových měření plných olympijských medailistů až k plavání, v němž se jednalo pouze o juniorský šampionát. Kolísavá úroveň poměrně přesně zapadala do města, kde obdivujete úchvatnou architekturu od Zahy Hadid, avšak pak zjistíte, že uvnitř je muzeum prezidenta-zakladatele Hajdara Alijeva, tedy ryzí kult osobnosti, a že na pozemku původně stály domy, které byly rozkazem shora zničeny a jejich obyvatelé přesunuti jinam.

Země paradoxů, hry paradoxů. Až se zdá, že to vlastně ani nemohlo být jinak.

ECO - MATRIX™

Efektivní potrubní systém se zaměřením na kvalitu

GEA Process Engineering s.r.o.
Londýnské náměstí 2
639 00 Brno
F: +420 542 424 580
T: +420 542 424 578
gpcz@gea.com
www.geap.cz

engineering for a better world

Kdyby není

Štěpán Rak | kytarový virtuos, skladatel, fotograf

Prezident Václav Havel ho v roce 2000 jmenoval historicky prvním vysokoškolským profesorem hry na kytaru a na to je náležitě hrdý. V srpnu mu bude sedmdesát, a když se zpátky ohlíží za svým životem, říká, že mu asi nic zásadního neuteklo, že udělal to, co udělat chtěl.

V životě každého člověka jsou důležité mezníky, kdy se rozhoduje, co bude dělat. Vzpomenete si na svoji první křižovatku?

Když bych měl jít hodně zpátky, tak to bylo na výtvarné škole, kdy jsem sice hrál na housle, ale to žádné dívky nezajímalo. Zatímco všichni mí kamarádi hráli na kytaru Prámínek vlasů, Dajánu nebo rokenroly, a to s houslemi moc nešlo. Tak jsem se rozhodl pro kytaru, protože jsem si řekl, že přes ni vede cesta k dívčím srdcím.

Hrál jste taky, jak se tehdy říkalo, big beat, rock?

Kdysi dávno jsem dokonce uvažoval o spolupráci s Petrem Jandou a jeho kapelou Olympic. Ale nakonec jsem se rozhodl pro vážnou muziku. Nicméně jsem měl v šedesátých a sedmdesátých letech skupinu, která se jmenovala Raci, a byl to v pravém slova smyslu big beat toho nejtvrďšího ražení. Ale já jsem hrál nejrůznější žánry a styly – třeba i trampskou muziku. Tahle hudba byl vlastně další důvod, proč jsem se začal na kytaru učit.

Když kytarista hraje i rock a další žánry, nevádí to, když se pak pustí do vážné hudby?

Nejen že to nevádí, je to doplňující. Já i v době, kdy jsem hrál na klasickou kytaru, jsem se k rokenrolu vrátil. To bylo v osmdesátých a devadesátých letech, kdy jsem hodně jezdil po světě. Upravoval jsem si písničky Elvise Presleyho i psal své vlastní.

Vraťme se k mezníkům.

Další byl pětiletý pobyt ve Finsku, který mi úřady povolily po dlouhých tahanicích. V sedmdesátých letech to nebylo snadné, byl jsem spoluhráč Jar- dy Hutky a spoluautor některých jeho písniček. Nakonec se to podařilo a na severu jsem zůstal celých pět let. Spoluzakládal jsem tam konzervatoř středního Finska a narodili se nám tam oba kluci. Ve Finsku jsem začal fotografovat, to je moje velká vášeň dodneška. A začal jsem skládat nové sklad- by úplně jiného druhu. Celá moje tvorba se začala ubírat trochu jiným směrem.

Jakým?

Finsko je země, kde je v zimě dlouho tma a v létě zase dlouho světlo. Oba tyto extrémy ovlivňují život člověka a takové ty depresivní stavy, které tam bývají, když už zima je příliš dlouhá. To vede k tomu, že člověk může začít podléhat různým svodům, jako třeba alkoholu.

A podléhal jste?

No, nebudu zakrývat, že jsem se rád napil, ale abych podléhl, to zaplaťpánbůh ne. Spíš jsem pod- lehl tomu, že inspirace, které jsem v těchto temno- tách získával, se, myslím, dosti výrazně odrazily v mé tvorbě.

Hrajete raději vlastní skladby nebo převzaté?

Mám to tak, že jsem hrající autor. Jako jsou v lite- ratuře autorská čtení, tak já mám autorská hraní.

Ale samozřejmě hraju i klasický kytarový repertoár. Nebo se synem Matějem pořad Rak&Rak.

Kytara nebyla ve vážné hudbě brána jako úplně plnohodnotný nástroj, změnilo se to?

Ono se to mění historicky. Byla doba, kdy kytara měla svůj největší boom, to bylo období klasicismu. V romantismu ji přebily jiné nástroje, protože nesta- čila obrovské zvukovosti orchestrů a moderních nástrojů. Ve dvacátém století se zase začala vracet a dneska bych řekl, že začíná mít nový boom.

Co považujete za své nejpovedenější dílo?

Já nepíšu jenom pro kytaru, mám symfonické sklad- by, komorní skladby, dua, tria. Když to vezmu takhle, asi by to byla symfonická skladba Hirošima, protože sám jsem se ve dnech mezi Hirošimou a Nagasaki narodil. Z komponovaných pořadů, které dělám s hercem a recitátorem Alfredem Strejčkem, by to asi byl Vivat Comenius. S ním jsme projeli v podstatě celý svět. To je pořad, který si vydobyl svoji čest a slávu a získali jsme za něj i ocenění od UNESCO. Hráli jsme i ve slavné florentské ga- lerii Uffizi a na naše představení tam přinesli originál Rembrandtova portrétu Komenského, který celou dobu hlídala ochranka.

Nebudu se ptát, kde je ve světě nejlepší publikum, ale které pro vás bylo nejzajímavější?

To vám řeknu úplně jednoznačně. To bylo

červen 2015

na ostrůvku Milingimbi u australského pobřeží. To je ostrov kanibalů, kteří tam žijí přibližně čtyřicet tisíc let stále stejným způsobem. Měl jsem možnost tam vystoupit jen proto, že mám skladbu, které si taky hodně považuju, jmenuje se Terra Australis, mimochodem má sto minut. Část té skladby se jmenuje podle chrčivého nástroje domorodců didgeridoo. Právě tenhle nástroj v poslední části skladby imituju. Když jsem tu skladbu hrál, tak to jednoho domorodce, který dělal v aboriginském rádiu, tak nadchlo, že mě pozval, že to naživo musím v rádiu zahrát a že to pustí do éteru těm ostrovanům. Pak jsem se od jednoho letce, který byl současně kněz a lítal na ten ostrůvek, dozvěděl, že tamní náčelník Waga Unga se rozhodl pozvat mě na ostrov, že musí slyšet, jak to dělám.

Neměl jste strach, že vás sežerou?

Oni doslova sežrali tu skladbu, strašně se jim to líbilo. Já jsem se náčelníka zeptal, jestli mezi nimi ještě jsou nějakí kanibalové, a on mě uklidnil tím, že včera snědli posledního. Ten koncert byl pro mě zážitek na celý život. Po večeři mě náčelník vyzval, abych zahrál něco z mého ostrova – oni žijí v domnění, že všichni žijí na nějakém ostrově. Já na celém světě dávám jako přídavek Škoda lásky. Tak jsem to zahrál, oni se kolem mě motali, ale vrcholem bylo, že náčelník vzal didgeridoo a začal k tomu hrát a jejich šaman do rytmu ťukal svými šamanskými hůlkami a ženy začaly tančit bíšni tance. A nad tím zářil Jižní kříž. Něco takového se nedá zapomenout.

Jako kytarista jste si musel a musíte dávat pozor na ruce, moc to člověka omezuje?

To je základní strach. Především jde o bezpečnost prstů, aby se jim nic nestalo, ale i kloubů, zápěstí, šlach. To samozřejmě člověka omezuje. To je potřeba si neustále hlídat a doplňovat vitamíny a cvičením a spoustu věcí vůbec nedělat. Třeba mytí nádobí, kdy moderní saponáty poškozují kůži a nehty, pro hráče na kytaru vůbec nepřipadá v úvahu. To není výmluva.

Vyřadilo vás někdy něco z hraní na dlouhou dobu?

Ano, člověka vyřadí, když si třeba dokonale a bolestivě urazí nehet. A platí to pro obě ruce.

Zmínil jste fotografování, jaký žánr vás zajímá? Lidi, krajina, architektura...?

Fotografovat jsem začal díky tomu, že jsem původně vystudoval výtvarnictví. V té době jsem fotografoval všechno, co jsem viděl. No a v momentě, kdy se nám narodil první syn Matěj, jsem fotil jeho a od té doby jsem se pro fotografii tak nadchl, že jsem se stal členem finského spolku fotografů a podařilo se mi uplatnit se i v nějakých soutěžích.

A co ten žánr?

Nejdřív to byli kluci – synové Matěj a Štěpán. Dětská fotografie v té své přirozenosti a proměnách. Šlo výhradně o černobílou fotografii, vyvolával jsem si i filmy, všechno jsem dělal sám. Až později na svých cestách jsem se začal věnovat i barevné fotografii. Fotil jsem všechno, co mě zajímalo, lidi, krajiny, architekturu moc ne. Zajímaly mě i velké detaily, makrofotografie. Svě fotky představuju na výstavách a na Facebooku mám galerii. Je to pro mě opravdu velikánský kůň.

ŠTĚPÁN RAK

*1945

Vystudoval Střední odbornou školu výtvarnou v Praze, dále konzervatoř a nakonec Akademii múzických umění – obor skladba. Nyní působí jako profesor na Hudební akademii múzických umění. Léta koncertuje v Česku i v zahraničí. Věnuje se také fotografii.

Kdybyste si čistě teoreticky musel vybrat mezi hraním na kytaru a fotografováním, co by to bylo?

(smích) To nejde. Na svých webových stránkách mám preambuli – kdyby není. Snad situace, kdybych si opravdu musel vybrat, nenastane. Jedno bez druhého si neumím představit.

Brzy vám bude sedmdesát – máte pocit, že vám v životě něco uteklo?

Ten pocit mám každou chvíli. Ale hlavně mi utíká čas, je to kůň, který se nezastaví, běží pořád, a já mám pocit, že mi něco utíká, že v něčem jsem pozadu. A jsou i věci, které v mém věku jsou těžko realizovatelné, týká se to třeba sportu, svého času jsem se mu hodně věnoval a měl jsem i dobré výsledky, ale celkově si nemyslím, že bych si na svůj život mohl stěžovat. Ale jsou věci, které jsem nedokázal úplně chytit za pačesy – třeba propagaci, marketing, věci, které se týkají úspěchu. Já si myslím, že jsem dosáhl toho, čeho jsem nějakým způsobem dosáhnout chtěl. Daleko cennější je určitá forma věhlasu než sláva. To, že se o člověku ví, že se v kvalitách, které třeba přinesl, je cennější než být ve všech novinách a v televizi.

Světská sláva, polní tráva...

No právě, to mi vždycky říkala babička. Takže když nad svou blíží se sedmdesátkou přemýšlím, mám pocit, že nic mi zásadně neuteklo, a doufám, že ještě něco dobrého udělám.

Vždy správná volba kontejneru.

Food Containers

Special Containers

Heatable Containers

Beverage Containers

SCHÄFER Container Systems je jedním z předních světových dodavatelů nerezových obalů na pivo, víno a nealkoholické nápoje, které lze opětovně použít. Dále je výrobcem speciálních IBC kontejnerů na pevné, kapalné látky a granuláty. Výrobní závody Schäfer Container systems jsou v Německu a v České republice.

VISCO JET
Rührsysteme GmbH

Visco Jet je specialista na komplexní druhy míchadel. Schäfer Container systems je oficiálním partnerem pro Českou a Slovenskou republiku.

SCHÄFER-SUDEX s.r.o.
Podolí 5 · CZ-58401 Ledč nad Sázavou
Phone +420/569 711-296/220 · Fax +420/569 711-226
E-Mail: info@schaefer-sudex.cz
www.schaefer-container-systems.com

SCHÄFER
CONTAINER SYSTEMS

SCHÄFER WERKE GMBH
Pfannenbergstraße 1 · D-57290 Neunkirchen
Phone +49 (0) 2735/787-418 · Fax +49 (0) 2735/787-493
E-Mail: info@schaefer-container-systems.com
www.schaefer-container-systems.com

**„Letošní Bernard Fest
byl hustej jako pěna.“**
Edita

**Příští 22. ročník
16.–18.6.2016 (Save the date)**

foto Josef Čech

Strejda a děda

Můj děda býval před lety velký elegán, švihák. Nechával si šít obleky i košile v luxusním pražském krejčovství Adam, i když v podstatě na to neměl. Určitě ne vždycky. Rodina si materiálně buď nadměru užívala, šetřit děda neuměl, nebo téměř strádala; nic mezi tím.

V době, co já dědu (my vnoučata jsme mu ale musela říkat strejdo, kdo se překl, s tím on několik dní nemluvil) pomatuju, sice dál nosil obleky od Adama, ale ty už hodně poznamenal čas, i když anglická kvalita látek zůstávala anglickou kvalitou. Ve všední den nosil jeden ze dvou šedivých obleků, ve svátek a do města si bral černý nebo tmavomodrý. V bílém obleku upatlaném od zaručených těstíček chodil na ryby. Svými obleky v časech hojnosti obluzoval dámy v Karlových Varech, a když se z lázní vracel, rychlík, samozřejmě za úplatu, zastavil jen pro něj v té malé vesnici, kde žil.

Za první republiky a ještě pár let po válce, kdy se firmě dařilo nejlíp, patřila dědovi malá brusírna skla se sotva desítkou zaměstnanců. Jenže přišel Únor. Brusírnou komunisté znárodnili a sebrali mu i vilu, kde ho nechali velkomyslně bydlet v jednom pokojíčku; společná koupelna a záchod byly na chodbě. Ostatní prostory obsadili dědovi bývalí zaměstnanci a i ironicky mu říkali – pane domácí. Ale nemysleli to

špatně, jako zaměstnavatel býval zvlášť v obdobích, kdy se dařilo, oblíbený.

Děda pak roky přežíval jako noční hlídač na blízké pile a začátkem šedesátých let mu vyměřili závratný důchod – sto devadesát korun. On se ale nenechal zdeptat, pořád opakoval: „Dříve nebo později komunismus padne a ti nejhorší komanči budou viset na lucernách, to ti garantuji. A mně vrátí brusírnu i vilu a les.“ Ten mu mimochodem chyběl nejvíc, míval i svůj revír.

Nicméně jednu úlitbu vůči režimu dělal. Vždycky koncem roku posílal veršované přání ministroví dopravy. S jeho vlastnoručně podepsanou odpovědí pak tak dlouho ve vlaku šermoval průvodčímu před očima, dokud ten nepochopil, že děda lístek nemá a kupovat si ho nebude. Vždyť si přece dopisuje se samotným ministrem.

Ale jinak byl realista. Třeba opěvovaný osmašedesátý rok ho nijak neuchvátil. Už na jaře tvrdil, že k nám stejně vtrhnou

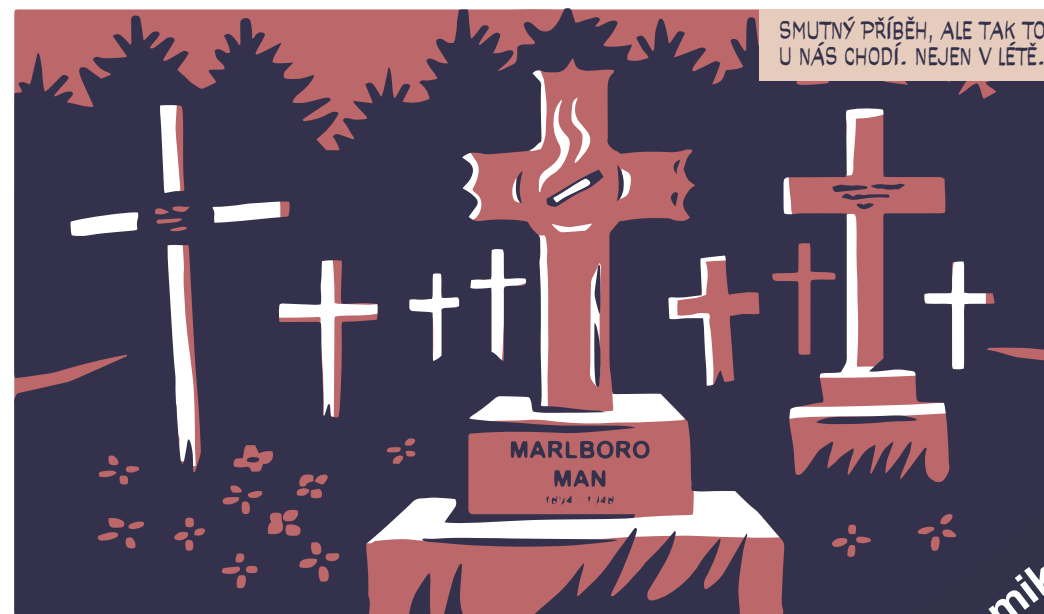
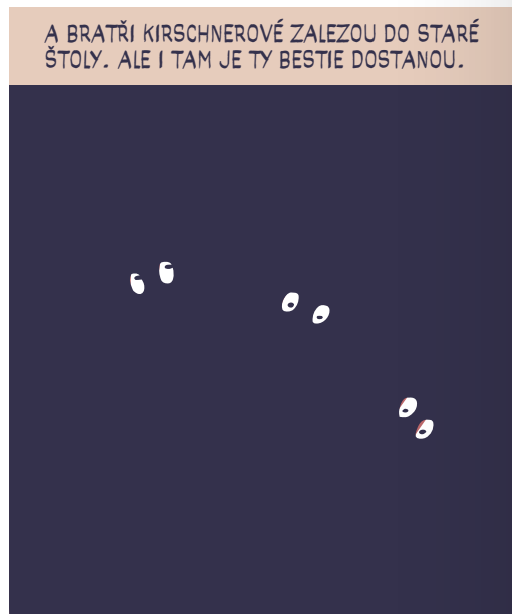
Rusáci, a často opakoval: „Socialismus s lidskou tváří, to je nesmysl, protimluv.“

Jo a taky mi často ukazoval štůsek tisícikorun s Františkem Palackým a naivně, nebo aby mně udělal radost, opakoval: „Přijde doba, kdy budou zase platit a ty si koupíš, co budeš chtít.“

Přestože třel bídu, nikdy nebyl smutný, říkával – žít se musí, i když doba stojí za hovno. Vystačil si s málem a s Hlasem Ameriky. Přilepšoval si rybařením, na řece byl široko daleko nejlepší rybář a kapři, štiky a parmy byl jeho artikl ve výměnném obchodě. Čenžoval je za vajíčka, maso, brambory a hlavně za cigarety. Kouřil šedesát partyzánek denně, byly to nejlevnější a nejhorší cigarety, přesto se celkem ve zdraví dožil dvaosmdesáti let.

Ale jím předpovídanému pádu komunismu se bohužel nedočkal. Zchátralou bývalou brusírnou a vybydlenou vilu restituoval bratr, ale na lucernách (ne že bych to soudruhům přál, ostatně ani v podstatě liberální děda by je všet nešel) čas od času visí leda předvolební plakáty KSČM. A štůsek tisícikorun leží v šuplíku mého psacího stolu a nemá ani valnou sběratelskou hodnotu.

Katolický a židovský Krakov

Návštěva Krakova, historicky nejvýznamnějšího polského města, má hned dvě výhody. Jednak to není daleko, jednak se tu s trochou oboustranné trpělivosti člověk domluví česky. Stará legenda praví, že Krakov založil slovanský kníže Krak, který na nevysokém návrší zvaném Wawel vybudoval opevněnou osadu. První písemná zmínka o městě pochází z druhé poloviny desátého století, kdy už místo bylo známým obchodním centrem, obchodovalo se tu zejména s jantarem. V následujícím století se Krakov stal hlavním městem království a na Wawelu kromě katedrály vyrostl i mohutný hrad. Největšího rozkvětu se Krakov dočkal za Jagellonců, kdy se stal členem obchodního spolku hansa. Od šestnáctého století pak význam Krakova začal klesat, centrum monarchie se přesunulo do Varšavy. Nejtragičtější období přišlo za druhé světové války, kdy naprostá většina zdejší početné židovské komunity skončila v blízkém koncentračním táboře Osvětim, přežil to jen málokdo. Dnes ve městě žije jen okolo dvou stovek židů.

Z pohledu turisty se Krakov skládá ze dvou nejdůležitějších částí – katolického Starého Města s hradem Wawelem a židovské Kaziměře, v níž se dodnes zachovaly mnohé synagogy. Právě Kaziměř se nejvíc hodí k ubytování – jsou tu relativně levné hotely a hostely a množství restaurací, zajímavých kaváren, hospod, ale také second handů a obchůdků s netradiční módou. Čtvrť tak připomíná některé ulice v Londýně, jako například známou Brick Lane, podobá se jim i svou omšelostí. V Kaziměři, kde před válkou žilo sedmdesát tisíc obyvatel židovského původu, se zachovalo pět synagog. Za návštěvu určitě stojí Stará synagoga, synagoga Tempel, kde se zachoval nádherný interiér z devatenáctého století, a Vysoká synagoga z šestnáctého století, v níž jsou instalovány archivní fotografie desítky židovských rodin, z nichž okupaci přežilo jen pár jednotlivců. V Izákově synagoze pak pravidelně pořádají koncerty klezmer music (bohužel vstupenky jsou dost drahé), což je lidová hudba východoevropských židů. V kapelách nechybějí housle, klarinet nebo příčná flétna, basa, akordeon, případně malý cimbál... Výhodnější je navštívit večer některou z židovských restaurací jako Klezmer-Hois nebo Awiw na Široké ulici, kde se klezmer hraje, za stejné peníze zde povečíte a ochutnáte lahůdky ze židovské kuchyně.

Ta je obecně dražší než typická polská kuchyně. Ale ochutnat kuře purim nebo kuře v medové a zázvorové omáčce, dále hovězí v česnekové a kmínové omáčce nebo pečená husí prsa s brandy, mírně uvařenou baby karotkou a kompotovanou hruškou za ty peníze stojí. Ostatně ušetřit se pak dá v některých polských restauracích. Například v Kuchnie domowe a dalších dvou malých podnikcích na Miodowe ulici se člověk nají za deset či dvanáct zlotých, ovšem bez nápoje. Nabízí se tu hustá polévka žurek s vejcem, klobásou a bramborem, která připomíná krkonošské kyselo, boršč, bigos, což je vařené kysané zelí

s masem a uzeninou, které se podobá segedínskému guláši, ale bez smetany. Ochutnat člověk musí i typické pierogy (pirohy) s masem, které lze přirovnat k italským raviolám. Velmi dobré jsou i golabki (holoubci) – zelné listy plněné mletým hovězím, cibulí a rýží, a také bramborové placky. Dobrým ukazatelem, zda je restaurace levnější nebo dražší, je cena žurku – v těch levnějších stojí do deseti zlotých, kde je třeba za čtrnáct, tam už vám trochu vyluxují peněženku. V Kaziměři jsou také kvalitní podniky zaměřené na japonskou, korejskou, mexickou, italskou i maďarskou kuchyni, ve Starém Městě pak gruzínská restaurace Chačapuri s výtečnými šašliky.

Polská piva se obecně nevyrovnají těm českým, ale třeba Zywiec je docela pitelný. Určitě neprohlopíte, když zajdete i do některé cukrárny a dáte si sernik, což je výborný tvarohový zákusek v různých, třeba ovocných obměnách.

Zatímco večer a dlouho do noci se Kaziměř stává centrem zábavy zejména mladé generace, přes den si člověk s ohledem na židovskou tragédii v omšelé čtvrti, kde na opravy domů evidentně nejsou peníze, připadá poněkud stísněně. Výjimku tvoří pěkně upravené Etnografické muzeum s přehlídkou lidových krojů a několika místnostmi přenesenými ze starých venkovských chalup, zájemce si tady může vyzkoušet tkaní koberce. Za lepším pocitem a trochou optimismu je třeba vydat se na druhý břeh Visly, kde vybudovali v bývalé Schindlerově továrně snad až příliš okázalý památník.

Zde vás přivítají v oknech vystavené fotografie židů, kteří právě díky Schindlerovi válku přežili. Bylo jich víc než tisíc, pro něž člen NSDAP riskoval život. Dokonce se mu podařil husarský kousek, že zachránil i stovku žen, kterou omylem převezli do Osvětimi, odkud zpravidla nebylo návratu. Svého času se v našich médiích objevilo několik článků zpochybňujících Schindlerovo hrdinství a líčících ho jako přesvědčeného nacistu. Možná jím i nějakou dobu byl, ale odpověď „chytrým“ pochybovačům je jednoduchá – ne náhodou se Oskar Schindler stal jedním ze Spravedlivých mezi národy a je pochován v kostele na jeruzalémském Sionu. Židé určitě nejlépe vědí, komu a za co mají být vděční. Strhující příběh působivě zfilmoval Steven Spielberg s Liamem Neesonem v hlavní roli.

Krakovské Staré Město s mnoha kostely je nespíš příznačně podstatně opravenější než Kaziměř. Jeho centrem je Hlavní náměstí (Rynek Glówny), na kterém upoutá radniční věž, dále impozantní budova tržnice zvaná Sukiennice, kde se dnes prodávají šperky z jantaru a více nebo méně vkusné suvenýry, a mariánský kostel s nádherným interiérem. V průvodcích upozorňují na secesní kavárnu Noworolski, kam před lety pravidelně chodíval V. I. Lenin. Nicméně okázalý interiér, odtahit chování personálu i vzpomínky na člověka, který nechal vyvraždit celou carskou rodinu včetně dětí, člověku berou chuť dát si zrovna tady kávu. A jen mimochodem – číšníci

a servírky v řadě podniků mají střídavě řečeno až překvapivě studené vystupování.

Za mariánským kostelem se schovává dům Kamienica Hipolitów, kde si uděláte názornou představu o tom, jak v devatenáctém století žili bohatí krakovští měšťané. Z mnoha zdejších muzeí určitě stojí za návštěvu Muzeum Czartoryských, kde jsou sbírky shromážděné jednou z nejvýznamnějších polských šlechtických rodin. Mezi obrazy vyniká Dáma s hranostajem Leonarda da Vinciho a Rembrandtův Dobrý Samaritán. V současné době jsou expozice v rekonstrukci a Vinciho slavné dílo je dočasně k vidění na Wawelu. Moderní polští umělci vystavují v Paláci výtvarných umění.

Z Rynku se ulicí Grodskou (na jejím počátku nabízí prodejna Krakowski Kredens produkty malopolských farmářů – třeba sklenice likéru, medu, paštiky, sádla s cibulí, škvarky nebo kousky uzeného jsou ty nejlepší suvenýry) pohodlně dojde k hradu Wawel. Ten je pro Poláky symbolem jejich vlastenectví

a těžce vybojované nezávislosti a tomu odpovídá i vysoká návštěvnost. Samotné expozice jen málo vybavené mobiliářem zase tak zajímavé nejsou, zato katedrálu se sarkofágy s těly polských králů a bohatě zdobeným interiérem by nikdo neměl vynechat. Ze Zikmundovy věže se stejnojmenným zvonem je pak nádherný pohled na celý Krakov.

Pod hradem teče řeka Visla, na které se pořádají vyjíždky nevelkými čluny. Na druhém břehu pak stojí pozoruhodná futuristická budova se sbírkou japonského umění.

Z Krakova se dá podniknout i několik výletů. Například do Věličky se zajímavou expozicí v bývalém solném dole a také do koncentračního tábora Osvětim. Chmurná atmosféra místa, kde zahynuly miliony lidí, citlivějšímu člověku ani nedovolí vytáhnout fotoaparát a udělat si pár snímků takzvaně na památku. Člověk by se smutně proslulému táboru neměl vyhýbat, ale není to dobrá tečka za jinak vcelku pohodovým výletem.

Zámek a hrad v Jindřichově Hradci

Jindřichohradecký hrad a zámek, stojící na místě někdejšího slovanského hradiště, patří mezi nejvýznamnější a nejkrásnější objekty svého druhu v Česku. První zpráva o něm pochází z roku 1220 a je spjatá se jménem Jindřicha Vítkovce, zakladatele samostatné větve tohoto významného rodu. Původně tu za pánů z Hradce stál hrad, který později přestavěli na velkorosý zámek. Došlo k tomu za Adama II. z Hradce, který se zhlédl ve výstavných palácích typických pro italskou renesanci. Nechal například vybudovat v zámecké zahradě neobyčejně půvabný rondel.

Po vymření rodu přešel Hradec do vlastnictví Viléma Slavaty a jeho potomků. Koncem sedmnáctého století získal panství Heřman Jakub Černín z Chudenic, za kterého došlo k posledním úpravám – gotickou kapli nechal přestavět v barokním slohu. V druhé polovině osmnáctého století postihl zámek i město rozsáhlý požár, který zničil podstatnou část interiéru i umělecké sbírky. Provizorně zastřešený a v podstatě opuštěný tři a půl hektaru velký areál chátral. Například zmíněný rondel sloužil jako dřevník, sklad zvěřiny, a dokonce i jako chlév.

Změnu přinesl až romantismus a jeho vztah k historickým památkám. Do upravených prostor byl převezený černínský archiv. K dalším opravám došlo počátkem dvacátého století, ale některé části zůstávaly dál ponechané svému osudu. Černínové přišli o majetek v roce 1945 na základě tzv. Benešových dekretů a roky zámek dál chátral. Nakonec ale měl štěstí. V sedmdesátých letech minulého století byl zařazen mezi vybrané objekty, do jejichž obnovy stát investoval. Konkrétně do sedmnáct let trvající generální rekonstrukce až neuvěřitelných sto dvacet milionů korun.

PACOVSKÉ STROJÍRNY

Tradice s puncem profesionality

PIVOVARY
MINIPIVOVARY

MODERNÍ PIVOVARSKÉ TECHNOLOGIE
Z PACOVSKÝCH STROJÍREN NA BÁZI
OSVĚDČENÝCH RECEPTUR NEJEN
ČESKÝCH LEŽÁKŮ

PACOVSKÉ STROJÍRNY, a.s.
Nádražní 697, 395 01 Pacov, Česká republika
tel: +420 565 410 111, fax: +420 565 442 709
info@pacovske.cz, www.pacovske.cz
www.minipivovary-pacovske.cz;

Chemoprojekt, a.s., PACOVSKÉ STROJÍRNY a.s.,
ZVU STROJÍRNY, a.s., DUKLA STROJÍRNY s.r.o.,
TECHNOEXPORT, a.s. a VUAB Pharma, a.s.

BERNARD

Pivo

**DEN
BERNARDA
14. ŘÍJNA ^{0,5l}!**

**OSLAVUJTE
SKUTEČNÝ
SVÁTEK
PIVA**

**OD
17 HOD
PIVO ZA 10 Kč**

**LETOS
V ŘÍJNU!**

PROBÍHÁ NA OZNAČENÝCH MÍSTECH, KDE ČEPUJÍ
PIVO BERNARD. AKCE TRVÁ DO PŮLNOCI 14. 10. 2015
NEBO DO POSLEDNÍ KAPKY. CENA 10 Kč PLATÍ
POUZE PŘI KONZUMACI V MÍSTĚ KONÁNÍ.